

Til
Kommunal- og distriktsdepartementet

Oslo, 31.08.22

Hørings svar «Bostøtten – opprydning og forankring»

Det er et nasjonalt mål at alle skal bo godt og trygt. Bostøtten skal legge til rette for at husstander med lav inntekt og høye boutgifter har anledning til å skaffe seg og beholde en egnet bolig.

Hovedpunkter

Det er grunn til å anta at bostøtten ikke bidrar så mye til målet som den kunne gjort. SSB beregnet i 2019¹ at 50 - 70 000 husholdninger har rett på bostøtte, men får det ikke. Dette blir i svært begrenset grad diskutert av ekspertutvalget. Det er noen kjennetegn som går igjen på de som sannsynligvis er berettiget, men ikke mottar bostøtte.

- De har lav yrkesinntekt, men likevel ikke kontakt med NAV
- De er unge aleneboende
- De er aleneboende pensjonister

Leieboerforeningen mener derfor det er grunn til å sette inn tiltak ovenfor personer med lav yrkesinntekt. For eksempel kan man gi informasjon i forbindelse med skattemeldingen til dem med inntekt under en viss sum.

En annen grunn til at bostøtten ikke fungerer godt er at boutgiftstaket er satt for lavt. I 2021 hadde 75 % av husholdningene som fikk innvilget bostøtte utgifter over boutgiftstaket. Leieboerforeningen er enig med ekspertutvalget i at boutgiftstakene bør gjennomgås på nytt og at de bør ta utgangspunkt i hva som anses som rimelig boligbehov og knyttes til faktiske bokostnader for slike boliger.

Begge disse endringene vil øke kostnadene knyttet til bostøtte, men det er kostnaden for å sikre at alle skal bo trygt og godt.

Leieboerforeningen mener videre at studenter og vernepliktig som i dag ikke er omfattet av bostøtte, bør innlemmes i støtteordningen. Studentøkonomien er svekket gjennom de senere årene og et flertall av studentene bor privat utenfor samskipnadene. Dersom kravene til inntekt og boutgifter er oppfylt er det urimelig å holde grupper av befolkningen utenfor bostøtten.

¹ <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/far-de-som-har-rett-pa-det-bostotte>

Innspill til hvert kapittel

Bostøtten og tilgrensede ordninger

I 2017 var et ca 68 000 bostøttemottakere som også mottok sosialhjelp. Hvis bostøttetaket økes eller bostøtten på en annen måte blir en bedre ordning vil dette sannsynligvis påvirke kommunenes kostnader til sosialhjelp. Dette taler mot å se på bostøtten isolert når man vurderer om endringer i bostøtten er provenynøytral.

Dette gjelder også i vurderingen mot kommunale bostøtteordninger, noen kommuner har egne kommunale bostøtteordninger hvor kostnadene vil bli redusert hvis bostøtten blir bedre.

Boutgifter

Leieboerforeningen mener det ikke er rimelig at avdrag på lån inngår som boutgifter. Avdrag er det samme som sparing.

Leieboerforeningen mener at strøm bør inngå som boutgift. Og at det i alle fall må likebehandles uavhengig av om strøm er en del av husleie/fellesutgifter eller ikke.

Boutgiftstak

Leieboerforeningen mener boutgiftstaket bør knyttes til rimelig boutgift i området for husstanden. I dag er det 75 % som har bokostnader over taket, det indikerer at boutgiftstaket er for lavt. Det er derfor nødvendig å sikre god løpende statistikk på hva husleien er for forskjellig type boliger.

Inntektsgrunnlag

Overordnet er det en stor fordel at inntekt hentes hver måned. Det gjør at mottakere ikke risikerer å skylde store summer hvis de har fått utbetalt feil bostøtte. Dette skaper to utfordringer. Personer som har inntekt på bakgrunn av meldekort, får utbetalt hver 14. dag og får dermed utbetaling 3 ganger per måned i enkelte måneder. Dette er forhåndsdefinerte type inntekter som det burde være mulig å ta høyde for, så man kan gjennomsnittsberegne inntekten.

En annen stabil uheldig effekt er at mange får høyere inntekt den måneden de får utbetalt feriepenger og at man da risikerer å ikke få noe bostøtte, som igjen fører til at man har lavere disponibel inntekt måneden etter.

Over tid vil man ikke tape på disse avvikene, så Leieboerforeningen mener det er riktig å beholde dagens ordning med at inntekt rapporteres inn hver måned.

En ekstra utfordring som har blitt aktuell i år er når staten knytter ekstra støtte som for eksempel strømstøtte til bostøtte vil noen tape uforholdsmessig mye på å være midlertidig ute av ordningen. Dette må det derfor finnes spesialordninger for.

Egenandel

Ekspertutvalget tar opp utfordringen med at personer med svært lav inntekt likevel må betale en egenandel. Leieboerforeningen er enig i at dette ikke er hensiktsmessig. Selve utregningen er også unødvendig komplisert og det bør lages en modell der egenandelen er 0

når inntekten er 0, og hvor egenandelen økes på en måte som gjør at mottakeren av bostøtte sitter igjen med nok til å dekke hensiktsmessige livsoppholdsutgifter. For å sikre en forutsigbar utvikling mener Leieboerforeningen at formelen bør knyttes til grunnbeløpet.

Dekningsgrad

Som ekspertutvalget skriver, er det å ha en dekningsgrad på under 100 % bort imot utelukkende ett budsjettspørsmål. Med dagens modell bør den derfor settes til 100 %, i det minste bør den settes til 75 % sånn at regelverket oppfattes enklere.

Boligpolitiske hensyn

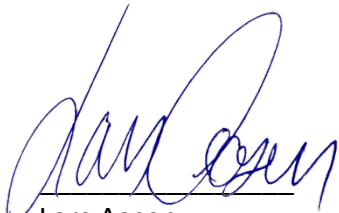
Bostøtten og Startlån bør i større grad sees i sammenheng og effektene av kommunale bostøtteordninger bør gjennomgås for å vurdere dem.

Prioriteringer

Leieboerforeningen mener at størrelsen på bostøtten bare bør påvirkes av inntekter og boligutgifter. Hovedutfordringen med bostøtten er at den totale bevilgningen er for lav, men statistikken tyder på at barnefamilier i sentrale deler av landet er underprioritert, og de bør derfor prioriteres opp.

Forvaltningsnivå

Utover at en del personer ikke søker om bostøtte fungerer den teknisk godt og Leieboerforeningen ser ingen grunn til å flytte ansvaret til kommunene. Vi er redd dette vil føre til vesentlig mer byråkrati og forskjellige løsninger.

Lars Aasen
daglig leder

Med vennlig hilsen
LEIEBOERFORENINGEN

Martin Gustavsen
styreleder